

SZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
 Helyben: 72 korona
 Vidékre postán: 84 korona
 Egyszeri ára: 18 korona
 Négyzetes: 21 korona
 Egyes szám ára 30 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. Telefon: 2-63.

A szerkesztőség kéziratok elvételéért és kiadásáért nem vállal felelősséget. A kiadóhivatalhoz küldendő.

Nem sötét tragédia ez.

Talán utoljára szorítok helyet itt a csatáros riportok hullámverésében az őszinte szónak. Pár nap múlva már nem fog a tolim vigan és szabadon szaladni, idegen szuronyok közt megy föl a városháza lépcsőin a polgár s ha egy ártatlan levelet akarsz feladni ő leánya a postán, előbb ki kell teritened kis titkaidat egy ismeretlen ember előtt, aki a fináncok kezével fog tiltott gondolatok után kutatni a levél-szekrényekben, a sáros utcáról föl néznek egy-egy palota világos ablakára, mint egy lázítóra s ha odabent a Marseillest játszik a zongorán, betoppan hozzád egy fiatal hadnagy és eltilt attól, hogy egy nagy nemzet ébresztőjével lázítsd a csöndes éjszakát.

Ne ess kétségbe polgártárs, emlékezz a száműzött Heine dalára, aki mikor tizenhárom évi üldözés után visszatért Párisból hazájába, az elszázi határon megnyugtatta a német fináncot, hogy a tulzott gondolatok nem a bőröndjében vannak, hanem a szívében. És ne lázítsd ismerőseidet, falusi farkas-bundás barátaidat, akik nehezebben értik meg a világ nagy transzformációját. Szedd el tőlük a fokost, a füttyköst, a nemesi buzogányt és küld haza őket, hogy olvassák Petőfit, mert ma mindenki párnája alá rejti a városban is ezt a költőt, mint a napot az ég alkonyatkor.

Igy festene a helyzet, ha ide egy erőszakos hatalom csizmája tenné be a lábát. De nézz körül az aggódó Biharországban, hallgasd meg azoknak a szavát, akik üdvözölni fogják a bevonuló sereget és gondolkozz higgadtan a bekövetkező események fölött.

Akik ma hírnökei Váradon a megszállásnak, azokkal együtt sétáltál és nevetgáltál, vagy vitakoztál a váradi korzón, asszonyaik sziliszkin bundáját hányszor segítetted föl hangversenyek után, közös kétségbeeséssel rázta a te lányod a lányokkal a háborus perseyeket az utcán, velük együtt szalagáltál törvényszékre, adóhivatalba, átkoztad a drágaságot, örvendtél, ha fia üzenetet küldött Szibériából, levelet a frontról, hogy él és szeretne békét, friss ágyat, meleg levest és hosszú-hosszu napokat a régi boldog és vidám városban. Összekalapált bennünket a tragikus sors, leborultunk az emberi szenvedések nagysága előtt, reszkelve vártuk a szebb jövőt s meg-

tisztulva, megkönnyebbülve türtük egy pusztuló világ csapásait, mert hittünk a teljes és korlátlan szabadságban.

És elmondjam neked a fronti ember hitét is? Azét, akit Ti ma ebben a zajban nem tudtok meghallani? Hát hiszed, hogy sokáig sipol és bug még ez a világ, amelyben nem hallasz mást, mint érdekek-rohamok dübörgését? Hiszel abban, hogy az embereket a kenyérség, a pokoli számítás, hitvány üzleti spekulációk fogják vezetni? Hiszel abban, hogy a nemzetek nem állnak össze egy világszövetségbe, hogy megmentsek maradandó emlékeiket, kulturájukat?

Ne ess kétségbe polgártárs, mert ezzel megtagadod egész keresztény multadat és lényegedet. Folytasd becsületes munkádat és ne engedd, hogy a szárnyaszegett emberek a nemzeti sir szélére ráncigáljanak. Tudósaid, íróid, művészeid, akikben a nemzet lelke él, zavartalanul tovább fognak dolgozni, csak napi munkában robotolunk.

Mi pedig nyugodtan nézünk a jövő szemébe. Hátunk mögött az Alföld és egy ezer éves kultúra, templomok, egyetemek, iskolák, gyárak, színházak, könyvtárak és muzeumok. Még ezeket is el lehet venni ideiglenesen. De nem talpra ugrik-e egy nép, nem csapódik-e ki a penge, ha le kerül róla a súlyos kéz, amelyik lenyomja? Az új Magyarország még küzdökül külföldön a köddel, csupa bizalmatlanság és rosszindulat köröttünk a világ s a gátszakító régi nemzetiségek türelmetlenek s a mámor mint a tenger tör reánk. Tud ennek valaki gátat vetni háztetőkön kidugott zászlókkal, vagy apró kokárdákkal? Hát ez a lényeg a nemzetben, vagy a fegyveres erő? Nem. Ezek elvégezték feladatukat, a zászlókat megőrizzük drága szimbólumokként, a fegyvert pedig parancsal eltiltjuk a vérontástól.

Senki nem követeli tőlünk, hogy megtagadjuk a magyarságunkat és sunyin úgy pörögjünk, ahogyan a szél fúj. A hangos melldőngetés soha sem szült martirokat, ezek mindig gyengéknek bizonyultak, amikor ki kellett állni a gátra. Az őszinte, bátor és nyílt karakter előtt, amelyik a békét akarja, az ellenség is tisztelettel áll meg. És mi soha nem tagadtuk, hogy magyarok voltunk, a harcos és türel-

metlen sovénység — ha egyáltalán volt ilyen — ott maradt az lsonzó mellett. Magyarok vagyunk és a népek békéjét és megértését akarjuk erőszak és véres csatamezők nélkül.

A magyar ujságírók tömörülése.

A Budapesti Ujságírók Egyesülete és a VHOSZ fuziója. — A vidéki hírlapírók sorsának szociális rendezése.

A vidéki hírlapírók, de az egész magyar ujságírotársadalom jövőjére döntő kihatással lesz az az alakulás, amely a VHOSZ karácsonyi közgyűlésén Budapesten általánosságban létrejött. A budapesti és az egész ország hivatásos ujságírói elhatározták, hogy egy nagy, az egész hírlapírói társadalmat magába foglaló egyesületbe tömörülnek, hogy így annál hathatósabban és reálisabban tudják megvalósítani egyrészt azokat a kulturafeladatokat, melyeket a magyar nemzet, különösen a mai válságos napokban, tűzött az ország ma egyetlen tanítója az ujságírotársadalom elé, másrészt azokat a szociális feladatokat, melyeket viszont az ujságírók joggal megkövetelhetnek.

A határozat keresztülvitele a legközelebbi napok munkája lesz, de addig is és azután a magyar olvasóközönségnek a legmelegebb rokonszenvvel kell kísélnie ez alakulást, mert az ujságírók munkája csak úgy lesz eredményes és lehetséges, ha a társadalom minden osztálya megértéssel és szeretettel támogatja törekvésüket.

A VHOSZ két közgyűlése külsőségeiben is imponáló s a jelen viszonyok között szinte páratlan érdeklődés mellett folyt le. A közgyűléseken az ország minden részéből: Szombathely, Pozsony, Eperjes, Debrecen, Arad, Szeged, Ujvidék, Székesfehérvár, Pécs, Miskolc stb. voltak jelen hivatásos ujságírók részint testületileg, részint képviselő útján az egyes városok összes ujságírói nevében. Általános feltűnést keltett a váradiak elmaradása, de a közgyűlés megnyugvással és örömmel vette tudomásul a Marton Manó és Katona Béla által a „bihari gárda” nevében küldött üdvözlőt és csatlakozást.

Az első közgyűlést karácsony első napján délután tartották meg a vidéki és a budapesti hírlapírók közel száz tagjának jelenlétében, Habár Mihály, a B. U. E. főtitkára, Mayor József miniszteri biztos és Benedek Árpád főtitkár elnöksége alatt.

A főtitkár, valamint a miniszteri biztos előterjesztették azokat a körülményeket, me-

lyek szükségessé tették a gyűlés összehívását.

Azután megtárgyalták az alapszabályok néhány antiszociális paragrafusának módosítását és az újságírók kollektív szerződésének ügyét.

A kollektív szerződés tervezetét általános és részletes vitában behatóan megtárgyalva határozattá emelték.

A második közgyűlés egyetlen tárgya volt a VHOSZ-nek a Budapesti Újságírók Egyesületébe való beolvadása. Az intéző tanács javaslata részletesen megindokolta a fuzió szükségességét és előnyét, ami leginkább abban fog megnyilvánulni, hogy megszűnik a fővárosi és vidéki hírlapíró között eddig fenntartott természetellenes határvonal és a vidéki hírlapírók is részesei lesznek azoknak a jogoknak és előnyöknek, melyeket a budapesti kollégáik már kivívtak maguknak.

A közgyűlés a legteljesebb örömmel fogadta a fuzió tervét, egyhangulag kimondta a szövetség feloszlását, illetve a Budapesti Újságírók Egyesületével való egyesülést.

A függetlenségi-párt mai nagygyűlése.

A régi függetlenségi párt, amely Tisza Istvánt buktatott azzal, hogy az öntudatos, semmiféle pressziótól nem félt polgárságot egyesíteni tudta, ma tartja zászlóbontását. Új eszmékért, új célokért indul harcba a párt és az új célok és eszmék megvalósításáért végig is fogja küzdeni ezt a harcot. A boldog Magyarország alapköveit rakja le a polgárság a mai nagygyűlésen, azért a Magyarországot, ahol a munka becsületet, nyugodt életet jelent és a kitartó szorgalmat, a tehetséget tiszteletben tartják.

A nagygyűlésen, amely fél 11 órakor kezdődik a városháza nagytermében, dr. Adorján Emil a párt elnöke, Korcsmáros László, Balogh Károly és Kezdődy Gyula fognak felszólalni és kifejtik az új programot.

Január 7-ikén szállják meg Nagyváradot.

Nagyvárad megszállásának dátuma tegnap hirtelen kitolódott január hetedikére. A román nemzeti tanács által Kolozsvárra küldött kurir, akinek feladata volt pontos adatokat kérni az ottani parancsnoktól a megszállás időpontjára és a megszálló csapatok nagyságára vonatkozólag, azzal az értesítéssel tért vissza, hogy

a kolozsvári román parancsnokság még ezideig nem kapott parancsot Nagyvárad megszállására.

Illetékes helyen valószínűnek tartják, hogy a román csapatok csak január 7-én vonulnak be Nagyváradra. Január hetedikén lesz a román karácsony. Ez természetesen csak kombináció, mert minden pillanatban megérkezhetik Kolozsvárra a bevonulást elrendelő intézkedés, amit azonnal fogamossítani kell.

Dr. Tulbure György, a román sajtóreferens kérdésünkre azt a választ adta, hogy a Kolozsvárra küldött futár Gerescu tábornokkal beszélt, aki kijelentette, hogy eddig semmiféle intézkedést nem kapott Nagyváradra való bevonulásra, ellenben egészen bizonyos, hogy az ideiglenes, rendőri megszállás a román karácsonyig meg fog történni.

Annak a közlésére is felkértek bennünket, hogy a futár Gerescu tábornoktól azt az üzenetet hozta a város közönségének, hogy ismerve Nagyvárad kulturális állapotát, kéri a lakosságot, hogy a megszálló csapatokat ne tekintsék hódítóknak, hanem csupán rendfentartóknak. A románokat különben előbb-utóbb ugyanis franciák fogják felváltani.

A román nemzeti tanács tegnap tovább folytatta a fogadtatás részleteire vonatkozó megbeszéléseit, amit azonban ezuttal még nem hoznak nyilvánosságra.

Ruhakiosztás árvák s hadiözvegyeknek

A nagyváradai jótékony négyesületek, dr. Agoston Péterné urnő kezdeményezésére közös akciót indítottak, hogy Karácsony alkalmából a hadiárvák és hadiözvegyek között ruhaneműket, kész ruhákat, cipőket, játékszereket osszanak szét.

A kereskedők igen sok játékszereket, ruhaneműt adományoztak ingyen. A jótékony hölgyek pedig részben gyűjtésből, részben az árvaszékhez begyűlt adományokból bejött összegből mintegy 3000 K értékű ruhaneműket vásároltak.

A kiosztás nehéz munkáját dr. Agoston Péterné, dr. Pallay Lajosné urnők, Rigó Szeréna, Koós Rózsi, Breider Piri, Markovits Szeréna és özv. Knauer Károlyné közreműködésével a városház biziottsági termében eszközölték.

A szegény asszonyok és gyermekek között igen szép és értékes fiú ruhákat, felsőkabátokat, svenetereket, trikókat, ruhának való szövetet, vásznat, kartonokat, harisnyákat, cipőket és temérdek szebbnél szebb játékszereket osztottak szét.

Összesen 420 szegény árva és hadiözvegy részesült ruhaneműekben és ajándékokban, akik hálásan köszönték meg a hasznos és szép adományokat a kiosztást teljesítő urnőknek.

Nyugdíjazták az összes ezredeseket.

A hadapródiskola új parancsnoka. — Eltávolították a Ferenc József-szobrot

A magyar népkormány a milícia megerősítését öntudatosan vezeti tovább. Első és legnehezebb feladata ennél a kérdésnél az, hogy az új szellemet megerősítse a jelenleg fennálló keretek között. Nem volt város és nem volt katonai parancsnokság, amely az első pillanatban lelkesedéssel ne csatlakozott volna az új rendhez.

Hogy a tábornoiki és törzstisztikarban tömeges változások történtek, azon nem lehetett csodálkozni. Az államnak részint nincs szüksége olyan hatalmas törzskarra, mint volt a monarchiának, részint pedig a kisebb hadsereg keretén belül el sem tudja helyezni összes tisztjeit.

Maguk a régi törzstisztek is belátták ezt és kötelességüket teljesítve várták a parancsot arra, hogy elhagyhassák helyüket.

A tábornoikok nyugdíjazása után most mintegy

harminc ezredes mentett fel a hadügyminiszter, köztük Kratochvil és Adorján ezredeseket és Csécsy N. Imre alezredesét.

Munkatársunk megkérdezte Adorján Ágoston ezredesét, a hadapródiskola parancsnokát,

hogy nem lát-e a nyugdíjazásban sérelmet?

— Vártuk ezt már mi, idősebb törzstisztek. Látjuk az új hadsereg méreteit, tudjuk, hogy egy nagy törzskart nem tarthat el, ennélfogva el voltunk erre a parancsra készülve. Többen kérték is közlünk. De szívesen hagyjuk is el a helyünket, mert utat akarunk nyitni a fiatalabb nemzedéknek. Az a 30 ezredes megy most, akinek megvan a 40 évi szolgálata.

A hadapródiskola elmenetelét Adorján ezredes a legújabb intézkedés alapján megcáfolta. Az iskola itt marad a megszállás alatt is. Fokozatosan szervezik át reáliskolává.

Adorján ezredes különben már át is adta a parancsnokságot Sztankóczy Géza őrnagynak.

Más változás is van a hadapródiskolában. Már régebben el akarták távolítani az iskola homlokáról a KIR. szót — ez most meg is történt. Sőt — hogy elejét vegyék a könnyen gyanúsító beszédnek, a főtér közepén álló, virágok és rózsák közt élő öreg királyszobrot is elvitték. Ezzel külsőleg is dokumentálni akarja az iskola a megváltozott szellemet.

Román miniszter a lapeltiltás ellen.

Eddig egyedül Brassóból érkezett az a hír, hogy az ottani román parancsnok a fővárosi politikai lapok terjesztését megtiltotta.

E tilalom folytán a fővárosi táviratilag értesítette a budapesti és bécsi lapok kiadóhivatalait, hogy újabb intézkedésig a lapokat egyáltalán ne küldjék. Brassó újságolvasó közönsége így addig, míg a román parancsnokság a tilalmat fel nem oldja, kénytelen lesz a fővárosi, bécsi és németországi politikai lapokat nélkülözni. A tilalom értelmében a szépirodalmi lapok közül is csak azok hozhatók forgalomba, melyek politikai vonatkozást egyáltalán nem tartalmaznak.

Ezzel kapcsolatosan megemlítjük, hogy

a nagyzebeni napilapok munkatársai előtt Bontescu Viktor dr., az erdélyi román kormányzó-tanács ipari és kereskedelmi minisztere a napilapoknak megszállott területeken való kézbesítésénél némely helyi tapasztalható nehézségekre vonatkozólag a következőképp nyilatkozott:

— A román kormányzótanács részéről semmiféle intézkedés nem történt a magyar lapoknak a megszállott területekre való bevitele ellen és tiltakoznom kell még csak a feltevés ellen is, mintha az erdélyi román kormányzótanács bármi tekintetben korlátozni akarná akár a sajtószabadságot, akár pedig a napilapok terjesztését.

A politikai helyzet.

Kunfi miniszter és Lovászy Márton nyilatkozata. — A szociáldemokrata párt a polgári pártok szervezése ellen. — A földreform és a tisztviselők státuszrendezése a minisztertanács előtt.

Budapest, dec. 28. (Saját tudósítónktól.) A Magyarország mai számában Kunfi Zsigmond népjóléti miniszter azon nyilatkozatával foglalkozik, amely a Népszavában látható napvilágot s amelyben a miniszter határozottan állást foglal a Lovászy-féle polgári szervezkedés ellen, melyben a régi rend kísérletezését lájja és ennek céljait szolgáló ellenmorradalmi akciót. Az egész szervezett munkásság szembeállítását hirdeti minden konzervatív kísérletezéssel szemben. Egy új forradalom, egy elkerülhetetlen polgárháború lehetőségét helyezi kilátásba, ha a jobbra való eltolódás bekövetkeznék.

— Nem tudom, vajon szükséges és kívánatos-e — mondja a miniszter nyilatkozatában — hogy a mai viszonyok között Magyarország még egy forradalomra essék át? De kétségtelennek tartom, hogy amennyiben az a politika csak meg is kíséri az érvényesülést, amelyet Batthyány, Lovászy és a mögöttük meghúzódó nagybirtokos és nagytőkés érdekeltségek erőltetnek: az új forradalom kikerülhetetlenné válik.

Ha a régi gazdasági és politikai rendnek modernizált alakban való feltámasztására irányuló kísérletek lehetetlenné teszik a fokozatos fejlődés útján végbemenő átalakulást, akkor új forradalomra van szükség s amire szükség van, az el is fog következni. A Batthyány-Lovászy-féle mozgalom célja az, amit a szociáldemokrata párt minden eszközzel meg fog akadályozni. S minden olyan ábrándozás, hogy a szociáldemokrata párt bárminő „támogatással” bárki számára lehetővé fogja tenni a mainál kevésbé merészen haladó kormányzást, igen világos és kézzelfogható módon fog meg-hiusulni.

Erre a nyilatkozatra Lovászy Márton volt kultuszminiszter ma a következőket mondta a Magyarország munkatársának:

— Teljesen felesleges Kunfi miniszternek a forradalommal való fenyegetőzése velünk szemben. Forradalomra csak valóban létező hatalom ellen van szükség. Mi nekünk semmi hatalmunk nincs és nem lenne akkor sem, ha polgári kormányt alakítanánk, mert Kunfi miniszter és társai gondoskodnának arról, hogy a tényleges hatalom nem a kormány, hanem az ő pártjuk kezében legyen. Kunfi miniszter nyilatkozata olyan helyzetet teremtett, amelyből csak az a kivezető út lehetséges, hogy vagy átveszi a szociáldemokrata párt, mint a hatalom teljes birtokosa a kormányt és megvalósítja az általa hirdetett új társadalmi rendet, vagy ha erre nem hajlandó, akkor meggyezést köt azokkal a tényezőkkel, amelyekkel a kormányban együtt működhetnek.

Budapest, december 28. (Saját tudósítónktól.) Károlyi Mihály miniszterelnök ma délután fél 5 órára magához kérte a Károlyi-pártnak mintegy tizenkét vezető tagját,

köztük Lovászy Mártont is. A Magyarország értesülése szerint Lovászy ezen a tanácskozáson részletesen meg fogja indokolni álláspontját.

Budapest, dec. 28. (Saját tudósítónktól.) Ma délután fél egy órakor Lovászy Márton felkereste Károlyi Mihály miniszterelnököt, akivel egy óra hosszig tanácskozott. A tanácskozás után Lovászy Márton a Nap tudósítójának ezeket mondotta:

— Ma délután fél öt órára a miniszterelnök magához kérte a párt vezető tagjait, hogy velük folytatott megbeszéléseken tisztázza a politikai helyzetet.

Arra a kérdésre, hogy ebben a tekintetben milyerek a kilátások, Lovászy így nyilatkozott:

— Minden részről olyan törekvés nyilvánul meg, hogy a nehézségek áthidalására alapot találjunk a kormány további felé.

Arra a kérdésre, hogy hajlandó lenne-e újból elvállalni a kultuszminiszteri tisztséget, Lovászy ezt válaszolta:

— Semmi kedvem nincs hozzá, mert az a fellegvár, hogy sokkal nagyobb szolgáltatást teszek az országnak, ha a kormányon kívül maradok.

Ezután a tudósító az iránt érdeklődött, hogy miképp áll jelenleg a polgári pártok szervezése. Lovászy Márton ezt válaszolta:

— Minden attól függ, hogy Kunfiék megengedik-e, mert a ma megjelent nyilatkozatában a népjóléti miniszter azt mondja, hogy a szociáldemokrata párt a szervezést minden eszközzel meg fogja akadályozni.

Végül arra a kérdésre, hogy a hadügyi tárca betöltésére vonatkozólag történt-e már döntés, Lovászy így felelt:

— Végleges elhatározás még nincs, egyelőre még csak kombinálnak. Valószínűleg nem Vass János lesz a hadügyminiszter, hanem Fernbach Károly, akit a szociálisták s szívesen fogadnának.

Budapest, dec. 28. (Saját tudósítónktól.) Ma este minisztertanács lesz, amelyen az egész kormány részt vesz. A minisztertanács az aktuális kérdéseken kívül a kultusz és hadügyi tárcák betöltéséről is szó lesz. Ugyancsak a mai minisztertanács fogja tárgyalni Buza Barna földmivelésügyi miniszter földreform-tervezetét, valamint Szerde Pál pénzügyminiszter előterjesztésében a tisztviselők státuszrendezését is.

A svájci olasz határt elzárták.

Budapest, december 28. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Berni jelentések szerint a svájci olasz határt máától kezdve bizonytalan időre elzárták.

Kormányrendelet a házassági akadályok alól való felmentésekről és gyermekek törvényesítéséről.

Budapest, dec. 28. (Saját tudósítónktól.) A hivatalos lap mai száma kormányrendeletet közöl a házassági akadályok alól való felmentésekről és a gyermekek törvényesítéséről. A rendelet így szól:

1. § Azon házassági akadályok esetében, amelyek alól a házassági jogról szóló 1894. évi 31. törvénycikk értelmében a király adhatott felmentést, további rendelkezésig a felmentéseket az igazságügyminiszter adja meg.

2. § Házasságon kívül született gyermekek törvényesítése felől, valamint engedélyt arra, hogy az anya a törvényesített gyermek atyja nevét viselheti-e, további rendelkezésig az igazságügyminiszter határoz.

3. § Ez a rendelet a kihirdetés napján lép életbe.

Az antant négyezer tonna gabonát küld Bécsnek.

Budapest, december 28. (Saját tudósítónktól.) Bernből jelentik: A szövetségesek gazdasági konferenciája elhatározta, hogy Bécs lakosai számára haladéktalanul négyezer tonna gabonát küld Trieszten vagy Innsbruckon át.

A dohánymonopólium megszüntetése.

Budapest, dec. 28. (Saját tudósítónktól.) A hivatalos lap mai száma kormányrendeletet közöl, amely megengedi a pípahánytermelést a saját fogyasztás ellátására.

Megszálló csapatok előnyomulása.

A románokról nincs hivatalos jelentés.

Budapest, dec. 28. (Saját tudósítónktól.) A hadügyminisztérium ma délután közli: A Hernád völgyében a branyezkói szoroson át előnyomuló cseh csapatok Korompa Szinyeujfalu vonalát érték el. A többi határszélekről nincs jelenteni való.

Szászország mozgósít a csehek ellen.

Budapest, dec. 28. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Szászország elhatározta, hogy mozgósít a csehek ellen, mert az imperialista törekvések veszélyeztetik a szász határt. A 12-ik és 19-ik hadtest mozgósítását már elrendelték.

Szombathely megszállása.

Budapest, december 28. (Saját tudósítónktól.) Szombathelyről jelentik: a város megszállása e hó 30-án fog megtörténni. Ma a városba megérkezett a szállást csináló különítmény. Szombathely lakossága nyugodt magatartást tanúsít.

A budapesti helyőrségi kórház fogtechnikai laboratóriumának, mint volt vezetője hosszú katonai szolgálat után hazaérkeztem s a műtermem vezetését átvettem, ahol a legmodernebb és legkomplicáltabb munkát: fogigazító gépet, kasszát, fogat, öntött aranyhidat és tartós fogtöméseket készítek.

BERDACH JENŐ

áll. vizsg. fogtechnikus.

TELEFON: 10-50.

HIREK

NEHÉZ NAPOK

szakadtak ránk, kiderült, hogy ha be is fejeztük a háborút a világgal, még mindig harcban állunk, első sorban saját magunkkal és elkeseredett szomszédainkkal. De a fegyvert és a szuronyt kiütötte kezünkből a népek haragja, elcsendesedtek a harcterek s újra átvette szerepét a békés szó és a fűge toll. Ezt a háborút, ha a másikat el is veszítettük, becsülettel és hittel végig akarjuk küzdeni.

Minden párt és minden osztály szervezkedik. A világnézetek heves és szívós összecsapása elkerülhetetlen. Nem szükséges rámutatni arra, hogy a *Tiszántúl* őszinte és megközelíthetetlen vár volt eddig is, becsületesen vallotta programját, amelyet mindig okos és nyugodt tempóval törekedett megvalósítani a liberális és érett eszmék eredményeivel. Ilyen nyugodt tempóval haladunk ma is, amikor a *magántulajdon szentségét* védjük az egész magyar néppel együtt és törhetetlenül szembeszállunk a *vállásszabadság* elve mellett.

Tudjuk, hogy a kereszténység tábora velünk van s ha a mulandó politikai keretek el is távolítanak egyeseket tőlünk, vagy kishitűségében óvatosan félreáll: szíve mélyén velünk érez és részvesz nehéz harcainkban.

A közeledő új világban fokozódni fog az ideálokkal való üzérkedés versenye. Mi soha nem állunk a nyereszkesedés alapján és nem vagyunk hajlandók ma sem megzavarni tollunk bátorságát anyagi érdekek fölélelésével. Ma is legelőcsőbb lap vagyunk s a fokozottabb igények kielégítésére bővíjük szerkesztőségünket, friss erőket állítunk sorompóba és nagy költséggel szervezzük az új igényeknek megfelelő hírszolgálatot.

Azért elhatároztuk, hogy közönségünknek fordulunk segítségért. A pénz értéktelensége, a munkabérek erős emelkedése s a túnédező nyerspapír értékszökkenése megmagyarázzák elhatározásunkat. Nem sok az, amit kérünk. *Egy koronáról van szó.* Ennyivel emeli kiadóhivatalunk a lap havonkénti előfizetési díját a *Népszövetség* tagjai részére január 1-től kezdve s hisszük, hogy ez elhatározásunk teljes megértéssel fog találkozni.

Mert teljes lelkiismerettel állapíthatjuk meg, hogy a *Tiszántúl* mint újság is vezető szerepet játszik a vidéken gyors, friss és komoly cikkeivel. Híghadt hangon képviseli a keresztény világnézetet, amelynek továbbra is hű harcosa marad.

* **Az áramdíjak felemelése.** Nagyvárad város tanácsa tegnapi ülésében foglalkozott a billamos felügyelő bizottságnak az áramdíjak felemelésére vonatkozó javaslatával, amely szerint a világítási áramdíjnak 25 fillérré, a motorikus áramdíjak pedig 17 fillérré emelését javasolják. — A tanács tegnap tárgyalta a felügyelőbizottság javaslatát, amelyet a magas számlák tesznek indokolttá, magáévá tette s elhatározta, hogy január 1-én életbelépteti az új áramdíjakat s ezt bejelenti a közgyűlésnek.

* **A nagyváradai összes Keresztény Négyesületek karácsonyi ünnepélyt rendeznek a hadiárvaik javára december 29-én, vasárnap délután 4 órakor a Kath. Kőr Szent László termében. Műsor: Moszkowszky: a) Scherzo, b) Staccato etude, zongorán előadja Czeglédy Irénke. A gyermeknevelésről, előadja Oláh Margit, a budapesti vatok intézetének óvodája. Gordigiani: Felhő szállott... Schubert: Ave Maria. Érett Mayr Margitka. Ünnepi beszéd. Tartja dr Popity János. Belépti díj nincs, de önkéntes adományokat, tekintettel a fenti nemes célra, köszönettel fogadunk. E közlemény meghívó gyanánt szolgál.**

* **Ármegállapító bizottsági ülés a Kereskedelmi Csarnokban.** A kereskedelmi és iparkamara felkéri mindazon kereskedő és kereskedelmi alkalmazottakat, továbbá a munkásszervezetek és a fogyasztók tanácsának kiküldöttait, akik a kereskedelmi forgalomban szokásos árak újabb, egyezményes megállapítása céljából f. hó 26-án délután 3 órára a kereskedelmi csarnok titkári hivatalába meghívattak, hogy az értekezlet folytatása céljából f. hó 29-én, vasárnap délelőtt 10 órakor ugyanott, a tárgy fontosságára tekintettel, teljes számban megjelenni szíveskedjenek.

* **Március végéig kifizetik a városi tisztviselőket.** Nagyvárad város tanácsa tegnap délelőtt éppen ülést tartott, mikor a kisebb városi tisztviselők testületileg jelentek meg a tanács előtt s azon kérelmet terjesztették elő, hogy tekintettel a mostani zavaros viszonyokra, a városi pénztárból már most utalja ki a tanács részükre a február és március hónapokra járó fizetésüket és összes pótlékaikat. A polgármester kijelentette, hogy a kérelmet a tanács tárgyalás alá veszi és a lehetőséghez képest teljesíti. A tanács azonnal tárgyalás alá vette a tisztviselők kérelmét és elhatározta, hogy a kérelmet méltányolja s nyomban ki is utalta az összes tisztviselők és alkalmazottak február és március havi fizetését, lakbérét és összes pótlékaikat. A jövő hét elején meg is kapják a két hónapra járó összeget. A január havi díjakat és pótlékokat ugyanis már karácsony elvitték megkapták.

* **Olasz Ilka halála.** Az Uri Nők Mária Kongregációja egy lelkes tagját veszítette el *Olasz Ilkában*, aki pénteken délután 4 órakor 72 éves korában meghalt. Temetése ma délelőtt 11 órakor lesz Kossuth Lajos u. 12. szám alól. Lelki üdvéért az Uri Nők Kongregációja hétfőn reggel 8 órakor Közös szent áldozást ajánl föl, amely rekviemmel lesz egybekötve a Szt. László templomban. — *Köszörmegnyitás* című Olasz Ilka halála alkalmából *Adler Lajosné* 20 koronát juttatott hozzána a Kath. Gy. védő egyesület anyja és császárvédelmi akciójára, *Antal Sándor* pedig 10 koronát küldött a Feminista Egyesület hasonló célú szakosztálya részére.

* **A szerencse fia.** A Kath. Népszövetség legközelebbi ülése napján tartott közgyűlést. Ez alkalommal Drégely Gábor pénzpás vigjátéka: A szerencse fia került szószórnak a közönségnek a legnulságosabb szórakozást nyújtja a kitűnő darab: a szabólegény karrierje a miniszteri székig. Az előadások vezetősége ezzel a darabjal is újabb bizonyítékát szolgáltatja áldozatkésztségének, melyel mindenkor iparkodik, hogy a közönségnek a legelsőrangú szórakozással szolgáljon. Újév napján is, mint mindig, két előadás lesz négy és hat órakor a rendezési helyárrakkal.

* **Az „Üdv hajnala“ szereplőit kéri a rendezőség, hogy hétfőn d. u. 5 órakor a Kath. Kőr Szt. László termében teljes számban jelenjenek meg.**

* **Rabolni akartak a katonák.** Tegnap este 6 órakor, mikor az üzleteket készülték épen zárni, több katoná berontott több Saspassagebeli és Kossuth-utcai üzletbe s ami a kezük ügyébe esett, elvitték. A kereskedők az első pillanatban szóhoz sem tudtak jutni az ijedségtől, az utcán is nagy riadalom keletkezett, mindenki rohanni kezdett, ami a zűrzavart tökéletesebbé tette. A rendőrség a nemzetőrséggel azonnal kivonult s sok katonát el is fogtak. Legnagyobbbrészükk már leszerelt, de a katonaruhát még nem vetette le. Ezek okozták a legtöbb bajt s veszélyeztetik állandóan a közbiztonságot. Az utcákon a zavar minden komolyabb összelütközés nélkül 10 perc alatt teljesen véget ért.

* **Közélelmezési alkalmazottak gyűlése.** A közélelmezési alkalmazottak ma délelőtt 11 órakor a városháza közgyűlési termében igen fontos, érdekeiket súlyosan érintő ügyben nagygyűlést tartanak. Mindenki feltétlenül ott legyen.

* **Ezer sertést vásárolt a város.** Lukács Ödön bejelentette a városi tanácsnak, hogy a Hangyaszövetkezettől ezer darab kövér sertést vásárolt, hogy a város közönségének zsirellátását biztosítsa. Ezzel jóidőre ellesz látva a közönség nemcsak hussal, hanem zsirral is. A városi tanács helyesléssel vette tudomásul a főjegyző bejelentését.

* **Ingyen fürdő a rendőrtisztviselők részére.** A nagyváradai rendőrség tisztviselőinek egy része, mintegy 16-an permanens szolgálatot teljesít. A városi tanács elhatározta, hogy ezek részére a Rimanóczy fürdőben ingyen fürdőt engedélyez. Az ingyen fürdő engedélyezése egyelőre január hónapra szól.

* **Menekült megyei és városi tisztviselők figyelmébe.** A működésükben akadályozott községi, vármegyei és városi alkalmazottak kormánybiztosának 1-1918. sz. rendelete folytán felhívom, a Nagyvárad város területére menekült fenti alkalmazottakat, hogy a rendelet által kívánt adat szolgáltató iv kitöltése végett a polgármesteri hivatalban (Városháza I. em. 4. sz.) azonnal jelentkezzenek. Rimler Károly polgármester.

* **Felhívás a szabó iparosokhoz.** Érttesitem a testület kötelekébe tartozó összes férfi női szabó iparosokat, hogy f. hó 29-én, vasárnap d. e. 10 órakor rendkívül fontos szakmai ügyben az ipartestület helyiségében levő „Arany Sas“ vendéglő nagytermében közgyűlést tartunk, mely gyűlésre teljes számban megjelenést kér. Holdy Sándor iparos tanácselnök.

* **A főreáliskola vízvezeték munkái.** A főreáliskola átalakítási munkálatai közül a vízvezeték és szerelési munkákat tudvalevőleg a multkori árlejtésnél nem adták ki, mert igen magas volt a beadott ajánlatban foglalt ár. A megtartott újabb árlejtésen Tóth Kálmán és Eberle Kálmán 5800 koronás ajánlatot adtak be, amelyet tegnap elfogadott a városi tanács, mivel elég előnyösnek találta azt.

* **Szilveszter napján tombolával egybekötött koncertet rendez a Kath. Legényegylet ifjusága.** Delépdíj: Személyjegy 2 kor. Családijegy (3 személy) 5 kor. A tiszta bevétel az iparos ösztöndíj alapra fordítja a vezetőség.

* **Orvosi hír.** Dr. Guttmann Jenő rendel sebészeti és nőgyógyászati betegeknek Rákóczi ut 13. I. emelet. Weiszlovits-palota. Telefon 796.

* **Nagyvárad üzemkassága** a Kereskedelmi Csarnok nagytermében cabaréval és táncal egybekötött Szilveszter-estélyt rendez. Kezdeté 7 órakor. Belépődíj három korona.

* **Városi alkalmazottak nagygyűlése.** Nagyvárad város alkalmazottai, közigazgatási és üzemi tisztviselői hétfőn délután hat órakor a városháza közgyűlési termében szervezkedő gyűlést tartanak. A gyűlésen a Városi Alkalmazottak Országos Szövetségének budapesti kiküldöttje fogja az osztályharcos szervezkedés szükségességét ismertetni.

* **Ingyen ágynemű a szegényeknek.** A hadügyminisztérium rendelkezése folytán a nagyvárad-i várban levő raktárakból 1200 lepedőt, 1200 takarót és 600 teljes ágygaranturát oszt szét a Nemzeti Tanács, részben a Népjóléti-bizottság, részben pedig a pánasz iroda útján a város szegényebb sorsú lakosai között.

* **Lisztet kap a közéletmezés.** A haditermény részvénytársaság a szalontai és komádi malmok felesleges lisztkészletének egy részét Nagyvárad város és Biharmegye közellátására utalta ki.

* **A vár épületeinek átalakítási munkái.** A régi vár épületeinek lakásokká való átalakítási munkálataival tegnap újból foglalkozott a városi tanács. Abban állapodott meg, hogy a munkálatok egyrészét házikezelésben végezteti, de a munkák másrészét kisépárosokkal készítteti el, mivel a városi mérnöki hivatalnak nincs elég személyzete, hogy a házikezelést előkészítse és vezesse. A kisépárosok által készíttendő munkálatokra árlejtést hirdetnek. Ezzel azt célozza a tanács, hogy a kisépárosok is és a munkások is kényelmesebben éljenek.

* **Felülvizetések a Kath. Legényegylet karácsonyi szinleltadásán:** Dr. Lesztván Endre, Növ. papság, Kovács József, N. N., Bartos Lajos, Mellau Márton, Mellau István, id. Henn János, Henn Lajos, Henn Gyula 20—20 korona. Kuchta Endréné 10 kor. Henn Pirooska 6 kor. Oláh Elekne, öz. Major Imréné, Kozák Jánosné 6—6 kor. Gábor N., Hoffman József 5—5 kor. N. N., Kudar N., Kretschmann Vilmos, Szatrány Vince 4—4 kor. I. L., Meskó Kálmán 3—3 kor. Ács Sándor, Balázs Endre, N. N., Pap Gyula, Torszin Elek 2—2 kor. N. N. 1 kor. Iparososztály alapra: Stermeczky Béla 25 koronát adományozott. A szíves adományokért ezúton mond hálás köszönetet a vezetőség.

* **Adakozás.** Szent László koldusápoló és gyermekek menedékház javára adakoztak: A lőtisztelendő n. váradi I. sz. káptalan tíz m. éfát, egy hizott sertést. Dr. Bundala Mihály nagyrépost 100 K, és egy hizott sertést. Spott Gyula prelátus kanonok ur 50 K, dr. Karácsonyi János v. püspök kanonok ur egy hizott sertést. Gróh Ferenc prelátus kanonok ur 50 K, Kollányi Ferenc prelátus kanonok ur 50 K, dr. Vucskics Gyula prépost kanonok ur 100 K, Szirmai L. Árpád apátkanonok ur 50 K, Bielik Imre fsz. püspök kanonok ur 50 K, dr. Székely István prelátus kanonok ur 50 K, Lupussny Gyula apátkanonok ur 50 K, Brém Lőrinc apátkanonok ur 50 K, Csaponyi Ignác kanonok ur 50 K, Gresinszky Antal kanonok ur 50 K, Fraknói Vilmos v. püspök apátkanonok ur 50 K, dr. Lányi József fsz. püspök prépost kanonok ur 50 K. A kegyes adományokért hálás köszönetet mond dr. Bundala Mihály nagyrépost Szt. László koldusápoló és gyermekek menedékház elnöke.

Az angol király és Wilson elnök a jog és igazságosság békéjéről.

Budapest, december 28. (Saját tudósítónktól.) A Reuter ügynökség jelenti: A Buckingham-palotában Wilson elnök tiszteletére rendezett banketten az angol király üdvözlő beszédében többek között a következőket mondta:

— Azt a férfiut üdvözlöm Önben, akinek belátását, nyugalmit és méltóságát csodáló figyelemmel kísérjük. Egy hatalmas államközösség legfőbb képviselője és szószólójaként jelent meg Ön körünkben, amely közösséggel minket szoros kapcsolatok kötik össze. Népeinket közös ideálok kötik össze, amely ideálok közül mi és ön az egységet és a békét becsüljük legelőbbre és meg akarjuk valósítani a népek egyenlő törvényeken alapuló önkormányzatát a világ oltalmára határainkon túl is. Az angol nemzet azt kívánja, hogy azoknak a tanításoknak megvalósításában, melyeket ön a múltban hirdet-

tett, a szövetségeseket önzetlen köteleesség-érzet és az igazságosság hassa át.

Wilson elnök válaszában a következőket mondta:

— Felség! Barátságos szavai rendkívül nagy örömmel szolgálnak. Abban a kiváltságban részesültem, hogy tárgyalhattam az ön a népének és szövetséges népek kiváltságaival és kijelenthetem, hogy felfogásunk mindenben egyezik. Most meg kell mutatnunk, hogy mindazon nagy szavakat, amelyeket a jog és igazságosságról kimondtunk, meg is tudjuk valósítani. Ha kimondom a bátorság szót, úgy kifejezést kell adnom azon meggyőződésnek: több bátorságra van szükség, hogy ellenálljunk ama nagy morális áramlatnak, amely most átvonul a világon. Azt hiszem, a világ ítélése elé nyugodtan állhatunk, ha megvalósítjuk a jog és igazságosság békéjét.

Az előzetes békekonferencia január 6-án kezdődik.

Budapest, december 28. (Saját tudósítónktól.) Búselből jelentik: A Morningpost párisi jelentése szerint az előzetes békekonferenciát január 6-án kezdik meg. Ezen Anglia, Franciaország, Olaszország és Amerika képviselői vesznek részt. A Reuter-ügynökség londoni jelentése szerint Wilson elnök a Buchingen palotában két órahosszat tanácskozott Lloyd George-val és Balfour-ral.

A csehek ma délelőtt szállják meg Kassát.

Budapest, dec. 28. (Saját tudósítónktól.) Kassáról jelentik: Pénteken este a Margitfalva Jekelfalva között álló magyar illetve cseh-csapatok között megtörtént az első összeütközés. A csehek nyilván árulás folytán hátába kerültek a magyaroknak, akik erős ellentállást fejtettek ki, majd minden veszteség nélkül visszavonultak Kassa alá. Az Eperjes városát megszálló cseh csapatok parancsnoka ma telefonon érkezésbe lépett Kassa kormányhatóságával, akit arra kért, hogy lehetőleg sürgősen lépjen ve-

személyesen érintkezésbe, hogy Kassa megszállásának részleteit megtárgyalhassák.

A kormánybiztos, miután előzőleg a kormányról utasítást kért és kapott a délután folyamán a kassai Nemzeti Tanács egyik tagjával és egy vezérkari ezredessel Abosra utazott, ahol már várta a cseh parancsnok és Hodzsa Milán. A tárgyalásokról eddig semmi sem szivárgott ki. Kassa megszállása vasárnap délelőtt tíz tizenkettő óra között fog megtörténni.

Az antant fegyverszüneti-bizottság csak Miksa herceg és Hindenburg megbizottaival tárgyal.

Budapest, december 28. (Saját tudósítónktól.) Münchenből jelentik: Az antant fegyverszüneti bizottsága kijelentette, hogy csak olyan megbizottakkal tárgyal, akiknek Miksa bádeni herceg és Hindenburg által aláírt meghatalmazásuk van.

Antant-hír Hohenzollern Vilmos meggyilkolásáról.

Budapest, december 28. (Saját tudósítónktól.) Párisi távirat szerint a Havas ügynökség azt a meg erősített hírt közli, hogy Hohenzollern Vilmos volt német császárt meggyilkolták. A Magyarország bécsi tudósítója a bécsi német nagykövetségen érdeklődött a hír valódisága iránt, ahol azt az értesülést kapta, hogy a volt német császárról a nagykövetség eddig semmi hírt nem kapott, pedig ha a meggyilkolásról szóló hír igaz lenne, úgy a nagykövetségnek arról már tudomása volna.

Diner Dénes József államtitkár lemondott.

Budapest, dec. 28. (Saját tudósítónktól.) A Politikai Anodo jelenti: Diner Dénes József külügyi államtitkár benyújtotta állásáról való lemondását. A minisztertanács a lemondást elfogadta.

Harc az angol hajóraj és bolsevikiek közt.

Budapest, dec. 28. (Saját tudósítónktól.) Stocholmból jelentik: A brit hajóraj hevesen lőtte és visszaszorította a finn öbölbe a bolsevistákat. Kievi jelentés szerint a közök két napi véres harcban tízezernél több bolseviket fogtak el.

A Károlyi-párt értekezlete elmaradt.

Budapest, dec. 28. (Saját tudósítónktól.) A Károlyi-párt ma esti értekezlete elmaradt, hétfőn fogják megtartani. Az iréző-bizottság a miniszterelnökségen ülést tartott, amelyen a kormány tagjain kívül: Hoch János, Lovász Márton, gróf Batthányi Tivadar, Fernbach Károly, Béch Lajos, Lachre Hugó, dr. Pete Márton vettek részt. Lovász Márton hosszasan emelte az állásponjt, Hoch János és Károlyi Mihály miniszterelnök a pártegység feltétlen szükségességét hangoztatták. Döntés nem történt, az érdemleges tárgyalást hétfőn folytatják.

* **Hatósági Munkaközvetítő Hivatal értesítése.** Foglalkozást keres: 3 gazdatiszt, 19 földműves, 1 kertész, 37 géplakatos, vascszergályos, géplakatos soffőr, 1 vasbeton szerelő, 3 villanszerelő, 1 órás, 24 kovács, 11 lakatos, 6 bádogos, 1 faszobrász, 1 kővésnök, 19 asztalos, 1 pincemester, 1 vasbutorfenyész, 6 kerékgyártó, 1 rézműves, 1 bőrdobos, 2 könyvkötő, 1 fehérneműtisztító, 10 férfi és női szabó, 3 cipész, 2 felsőrész-készítő, 6 borbély, 1 szijgyártó, 1 kövező, 13 molnár, 3 hentes, 12 sütő, 1 cimfestő, 1 fényképész, 1 parcellázó, 34 kőműves, 17 ács, 2 üveges, 12 szobafestő mázoló, 2 gyári munkás, 3 mozdonyvezető, 67 kereskedelmi alkalmazott, könyvelők, iratok, raktárnokok, felügyelők, 12 gépirőző és kiszolgáló leány, 7 vasuti munkás, 35 szolga személyzet: kocsis, hivatal, házi, bolti szolgák, 1 fürdő kezelő, 3 iparos tanuló.

* **Foglalkozást kap:** 47 bányamunkás, 8 vizsgálótűző, 12 fagémunkás, 3 faesztergályos, 2 kerékgyártó, 4 cirokseprő-készítő, 37 férfi és női szabó, 14 cipész, 1 borbély, 1 hentes és mészáros, 194 utépitő munkás, 15 utcseprő, 179 napszámos, 32 vegyes munkás, 1 sütőmunkás, 12 villamoskálauz, 243 szolgai személyzet, kocsis, hetes, házi és boltiszolgák, 50 háztartási alkalmazott, 12 iparostanuló, 1 kereskedelmi tanuló. Hivatalos órák délelőtt, a közvetítés teljesen ingyenes.

* **Gazdasági cselédek bére.** A Magyar Népköztársaság Kormányának 5667—1918. számú rendelete folytán tudomására hozom az érdekelteknek, hogy mindazok, akik mezőgazdasággal foglalkoznak és gazdaságukban egynél több állandó jellegű gazdasági cselédet alkalmaznak, a náluk alkalmazott gazdasági cselédeknek a nekik járó pénzbeli és terménybeli járandóságokon felül az illető cseléd szabad választás szerint egy tehéntartást vagy két sertéstartást szolgáltatni kötelesek, ha az illető gazdasági cselédnek az eddigi szerződése értelmében nem jár. E címen a cseléd járandóságából semmit sem szabad levonni. Ahol a gazdasági cselédnek tehéntartás helyett tejjárandósága volt, a gazdasági cseléd csak akkor igényelheti az egy tehéntartást vagy két sertéstartást, ha a tejjárandóságról lemond. E rendelet 1919. évi január hó 1. ső napján lép életbe. Nagyvárad, 1918. évi december 9. én. Lukács Ödön, polgármester helyettes.

* **Történet a Bonbonniéreből.** Az este 10 óra felé a Bonbonniéreből egy székely katonából álló társaság több nagyváradit honvéddel összeszólalkozott. Állítólag a székelyek szidták az itteni magyarokat, ami a honvédek dühbe hozta s neki mentek a székelyeknek. Verekedés fejlődött köztük. Egy katonát elvette Bélius honvéddhadnagyól revolverét s azzal lövöldözni kezdett. Erre nagy pánik tört ki, Szakács Ferenc önkéntes, főiskolai hallgató menekülni akart a lövések elől s a kabaré terraszára húzódott, ahol a sötétben nem vette észre az odanyúló 12 méter méz világítóudvart s abba beleesett. A mentők a kórházba szállították. Állapota válságos. A lövöldöző katonát Molnár t. rendőrfelügyelő fegyverezte le.

* **Székely hdj. örm. joghallgató,** aki a prem. főgimn. ban végzet, elvállal tanítványokat, lehetőleg lakás ellenében. Cim a kiabóban.

* **Pályázat határrendőr-áltiszti állásokra.** Nagyvárad város rendőrfőkapitányi hivatala közzhírre teszi, hogy a magyar kormány határrendőr-áltiszti állásokra pályázatot hirdetett. Ezen állásokkal évi 2400 korona fizetés, 400 korona pótdíj, 175 korona egyenrubázati állomány, 1900 korona háborús segély, továbbá családi pótdék és törvény szerű lakáspénz vagy természetbeni lakás jár. Ezen állásokra csupán teljesen megbízható és fegyverszolgálatra alkalmas, iriolvasni tudó katoravisek, egészséges, 40 évet túl nem haladott magyar állampolgárok jelentkezhetnek, a rendőrfőkapitányi hivatalnál (I. emelet 7. sz. szoba). A határrendőrnek kötelessége a szomszéd állam lakói részéről személyek és tárgyak ellen jöhető erőszakos támadással szemben az ország sértettségét fegyverrel megvédeni. Nagyvárad, 1918. december 22. én. Jánossy Gyula, t. rendőrfőkapitány.

IRODALOM

* **René Bazin: A barriére.** Regény. Franciából fordította Kendeffy Katinka. 216 lap. Művészi címlappal. Ára 6 korona. Ez a finom, illatos és könnyű szövésű regény két sziv megható története. René Bazin felülmúlhatatlan mestere az emberi lélek boncolásának. Ahogy a daliás angol indiai tiszt lelkiküzdelmét élénk tárja s ahogy életének megrázó eseményeit vázolja, az több mint irodalom, az maga a tökéletes földi élet, a maga megejtő, szenvedésben megtisztult magasságában.

* **A Színházi Élet,** Ircaze Sándor népszerű hetilapja e héten pártatlanul változtatott tartalommal jelent meg. Cikkét irtak: Szép Ernő, Lakatos László, Paulini Béla, Molnár Jenő. A művészvilág ismert kitünőségeit sikerült karrikatúrákban mutatja be Feiks Jenő. A rendes rovatokon kívül Intim Pista, hetivers, mozikronika, — közli a szám a „Nátha” című egyfelvonásos szindarabot. Egyes szám ára 1 korona 20 fillér. Előfizetési ára egy negyed évre 12 kor. 50 fillér. Kiadóhivatal Budapest VI, Erzsébet-körut 29. szám.

* **Irodalomtörténet.** Pintér Jenő szerkesztésében most jelent meg a Magyar Irodalomtörténeti Társaság kritikai szerkesztésű 1919. évi januári februári száma. E folyóirat nemcsak a magyar irodalomtörténet haladásáról nyújt teljes tájékozást, hanem felöleli az egész modern magyar irodalmat is. Gazdag és kritikai rovatában számon tartja a magyar irodalmi vonatkozású könyvek és folyóiratok minden eredményét. Cikkei és bírálati teljes pártatlansággal adnak számot az írók és munkák értékéről vagy értéktelenségéről. Az irodalmi közműveltség szempontjából semmiesetre se lehet közömbös, hogy a művelt nagyközönség a mai reklámszerű kritikák korszakában helyes tájékozódással forduljon a modern magyar irodalom felé. A most megjelent gazdag tartalmú füzet nagyobb tanulmányai:

Zsigmond Ferencről Vas Gereben, Gyöngyösi Lászlótól Pósa Lajos, Locsa Istvántól Endrői Sándor. Számos kisebb közlemény. Az Irodalom rovatban az újonnan megjelent magyar könyvek bírálati. Értékes folyóirat-szemle és Figyelő-rovat. A folyóirat évi 15 koronáért megrendelhető az Irodalomtörténet kiadóhivatalában. Budapest I. kerület Borsutca 10. sz.

Színház.

A színház műsora:

Vasárnap délután: Erdészleány,
Vasárnap este: Három a kisleány. (Békéfi Lajos felkötével.)
Hétfő: Három a kisleány.
Kedd: Művészestély. Szép Galathea Manikürös bolt. Boldogtalan Faun. Kabaré számok. (Bérletszünet.)
Szerda délután: Sárgahalom.
Szerda este: Művészest.
Csütörtök: Művészest.
Péntek: Művészest.
Szombat délután: Tul a nagy Krivánon
Szombat este: Velencei kalmár.
Vasárnap délután: Császár katonái.
Vasárnap este: Médi, új operett.

Három a kisleány. Békéfi Lajos, az érdemes kiváló tenorista betesége után december 29. én, ma vasárnap este a „Három a kisleány” bájos és klasszikus operett Schubert szerepében.

Művészet a Szigligeti-színházban. Az év utolsó estéjén gazdag műsoru, eredeti magánszámokkal, táncos jelenetekkel és pompás operetekkel tarkított Szilveszterestét rendez Erdélyi Miklós igazgató. A ragyogó, vidám műsor keretében Tamás Alfréd énekekkel, Józsika Mici és Perényi előadják Szathmáry Endre karnagy a „Zaciban” című blüettjét Horváth Nusi énekel, Stoll — Madas, Aggházy Melinda — Somogyi párjelenetet, Gróf — Perényi — Somogyi tréfás tánctercsettet adnak elő. Szinre kerül még Suppé klasszikus zenéjű operettje „Szép Galathea” Ács Vilmos és Váradi Aladár „Manikürös bolt” című eredeti egyfelvonásos operettje és Gara Ákos „A boldogtalan faun” című szinfonikus költeménye. Krámer Ödön zenéjével és Váradi Lajos előadásában. A művészestét szerdán megismélik.

MOZI.

Bessermann-film a Vigadó-mozgóban. Mai pompás új műsorán elragadóan szép és izgalmasan érdekes filmújdonaságot hoz színre a Vigadó mozgószínház. Nagy-szerű Bessermann drámát, amelyet Apa és fia címmel bocsátott a berlini gyár hódító útjára. Az apa, akinek alakját megrázó realizmussal Albert Bessermann a világhírű Reinhardt színész kreálja, ősz fejteléssel akar venni egy szépséges színésznőt, akit a fia is megszeret. Az apa lemond és ahogy a nagy művész a lelki harcát csodálatos egyéni erejével megjátssza és érezteti, a tökéletes művészet. Ez a témája a remek filmnek, amelynek fényes sikere előre látható.

VILLAMOS VASALÓK és FŐZŐK
megérkeztek, remekszép üvegcsillárok
mindennemű villamos vezetékek és
égők legolcsóbb napiárban szereltetnek
STERN VILLAMOS VÁLLALATA
Szt.-János-u. 20. Telefon 556.

VIGADÓ mozgó-színház 29 és 30-án
 Apa és fia.
 Hétköznap 4, szombat, vasárnap 2 órai kezdettel.

URÁNIA mozgó-színház 29 és 30-án
 Szentgyörgyi remete.
 Hétköznap 4, szombat, vasárnap 2 órai kezdettel.

APOLLÓ mozgó-színház 29-én
 A félkegyelmű.
 Hétköznap 4, szombat, vasárnap 2 órai kezdettel.

Szentgyörgyi remete a címe annak a grandiózus filmtráfiának, mely az Uránia mai játékrendjét imponánsá ékesíti. Megrázó és szenvedélyes jelenetek izgalmas sora bimbóssá teszi a néző figyelmét és kedves, megható romantika csapdába deríti fel a legforróbb epizódokat. Elsőrangú dán színészek kitűnő alakítása által külön művészi értéket a darabnak, mely klasszikus újdonságok keretében kerül színre.

Főszereplő: FOLLMANN GÉZA. A szerkesztésért felelős: HILF LÁSZLÓ.

Lapkihordó asszonyok

magas fizetéssel és egyéb kedvezmény-nyel felvétetnek a párttitkárságon Beöthy Ö.-u. 2. l. em.

- CIPÉSZEKNEK!**
- 1 kgr. la. buzacsíríz — — — K 19:60
  - 1 kgr. la. aranycsíríz — — — K 39:20
  - 1 kgr. la. foyékony csíríz — — — K 8:—
  - 1 kgr. la. faszeg 2—15 sz. — — — K 8:—
  - 1 drb brassói talpráspoly — — — K 3:80
  - 1 drb brassói kreszelő — — — K 3:30
  - 1 készl. bőrtalpvédő — — — K 2:50
  - 1 drb. vaskapta — — — K 12:80
  - 1 készl. acél talpvédő — — — K —70
- Papírvászon és mindentféle cipész-kellékek olcsó napi áron.
- ASZTALOSOKNAK!**
- 1 kgr. la. asztalosenyv — — — K 6:80
  - ugyanaz zsákvételnél — — — K 6:25
- SZERELŐKNEK!**
- Bőrtárcsa vízvezeték csaphoz
- 100 drb 1/2" csaphoz — — — K 4:80
  - 100 drb 3/4" " — — — K 6:80
  - 100 drb 1" " — — — K 9:60
- Postán utánvét mellett. Portó és csomagolás felszámításával. Gyors és pontos kiszolgálás.
- STERN MIKLÓS**
 Nagyváradi, Zöldfa-utca 9. szám.

Nyílttér

Dr. Bock Ármin
 szemorvos

rendelését a Kugler-Andrényi házban (Nagypiac-tér) folytatja.
 Rendel d. e. 11—12-ig, d. u. 2—4.

Hirdetmény.

Tiszti-étkezde

feloszlása következtében eladók a következő tárgyak reggel 9—12-ig.

Étkezőszekrények, asztalok, székek, diványok, fényképrámák, 4 vilány luszter, jégszekrények és egyéb felszerelési tárgyak.

Aradi-ut, Tüzérlaktanya

Dr Barta Andor

szülész és nőorvos

Rákóczy-ut 12. l. em. ajtó 9 alá költözött.

UJÉVI ajándéknak

Finom fésűk, hajdiszek, parfümök, puderek, manikűrök, bőrszények, ridikülők, játék- és dísz-tárgyak

olcsón beszerezhetők

Fésű- és diszműáruház
 Saspassage 42.

Nebelthau A. utóda Szabó J.

IZSÁK LIDIA

Elsőrendű fűzőszalon

NAGYVÁRAD, Nagy Sándor-u. 1.

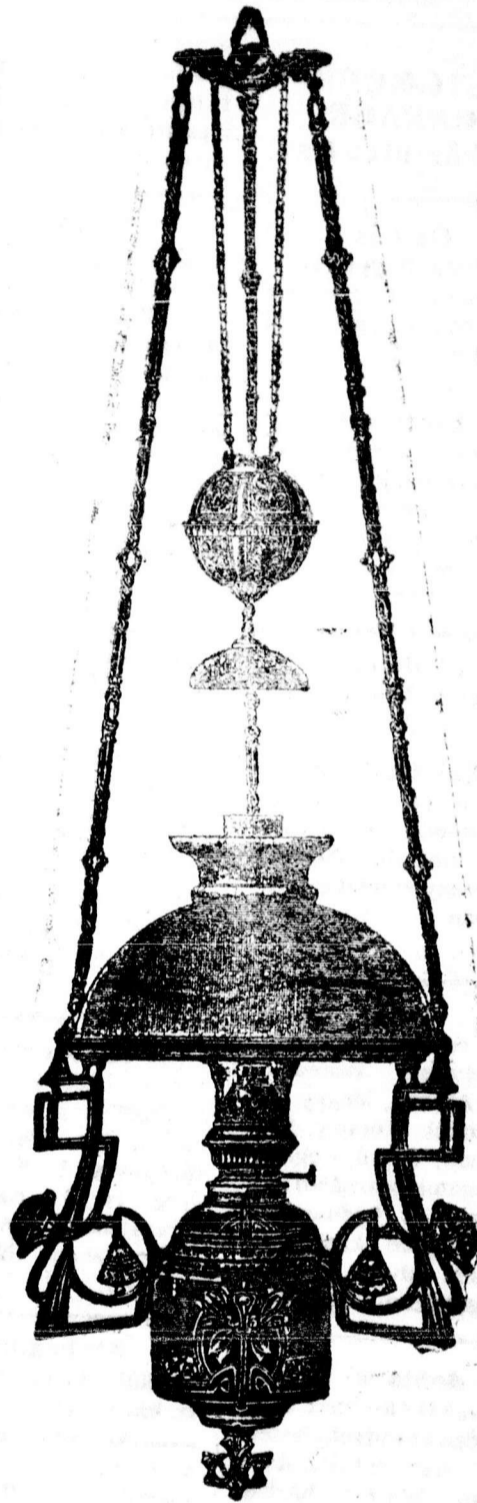
Parkszálloda épületében

Interurbán telefon: 11—53 szám.

A Bzigligeti-színház művésznőinek egyedüli fűző szállítója.

Tisztításokat és átalakításokat elvállalunk. Fűzők mérték után a legrövidebb idő alatt elkészítetnek.

Karácsonyi vásár!

- Szines ebédőlkészlet aranyozással 12 személyre . . . . . 300.—
- Szines teáskészlet ar.-sal 12 sz.-re 160.—
- Sz. kávéskészlet ar.-sal 12 sz.-re 160.—
- Függőlámpa teljesen felszerelve 80.—
- Majolka vízeskancsó szines . . . 20.—
- Majolka virágváza szines virággal 15.—
- Majolka cukordoboz sz. virággal 15.—
- Petroleum asztali lámpa nickel, felszerelve . . . . . 40.—
- Majolka dohánytartó sz. virággal 15.—

Nippek, figurák, szent Antal és Mária-szobrok, szenteltvíz-tartók.

Eladás nagyban és kicsinyben. Képkerekezés, ablaküvegezés.

KOMLÓS TESTVEREK

üveg, porcellán, lámpa, diszmű-árak, ezüstárak, konyhafelszerelések gyári raktára Nagyváradi, Hlatky Endre (Zöldfa-u.) utca 13.

Telefon 3-72. Telefon 3-72.

◆ **APRÓ HIRDETÉSEK.** ◆

Minden szövege ára 20 fillér, vastagabb betűvel 40 fillér. Legkisebb apróhirdetés ára 2 korona. Apróhirdetések díja előre fizetendő.

AUTOMOBIL-GARAGE
Kórház-utca 6 sz.

Őz-hús
kapható Nagyváradi Tisztviselők Fogyasztási Szövetkezte Rákóczi-utca 6. szám.

Elveszett
egy fekete esernyő ünnep első napján a Szent László templomban. Belsőletes megtaláló jutassa Aradi ut 19 sz. alá, Hopkánchoz.

Eladó ház
Berkovits Ferenc-u. 66.

Salétrom-só!
Sonka- és húsiparhozhoz minden mennyiségben kapható Németh Pál Arany-kereszt gyógyszertárában, — városháza mellett.

Likör
és rumkomposztók, Chartreuse, Benediktiner, Allasch, Meggy stb. essentia. Törköly, Szilvórhum, Seprő, Cognac-kivonatok használati utasítással a legfinomabb minőségben kaphatók: Farkas István „Apolló” drogeriájában, Nagyvárad.

Ne dobja ki pénzét
a ruháért, mert a kárpótlás bevértárfestékekkel régi ruhadarabjait újíthatja. Egy levetl 70 fillér. Németh Pál Aranykereszt gyógyszertárában, a városháza mellett.

Spanyolnátha
kórokozóját betegszobákban lenyó (borovicska) szobaiható kiltendő dezinficiáló permetező szer kapható Farkas István Apolló drogeriájában.

Lehetőleg gyermek telen házaspár ház-mesternek kerestetik Sal Ferenc-utca 11.

Vidéki
polgárit végzett urleány gyermekek mellé ajánlkozik, háztartásban segít „Gyermekszerető 18” jellegre a kiadóhivatalba.

Perzsa-szőnyeg ki-árúsítás. Szőnyegek, Chaislongue takarók, asztalterítők, ágyelvaló és szőnyegek. Valódi értékes darabok rendkívül olcsó áron kapható. — Kelengye-Áruházban, Szent László-tér 5. Kovács-ház. Telefon 1163.

Tyúkszemirtő
három nap alatt elpusztít tyúkszemet, bőrmegnyerést és szemölcsöket. Ára 2 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-utca 7. sz.

Poloskairtó
száraz, biztonságos, kipróbált, megbízható poloskákirtóra. Kis üveg 4 K, közepűveg 8 K, nagy üveg 14 K. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában, Rákóczi-utca 7-B.

Bérbeadó
Kossuth Lajos-utca 2. sz. házban (Szent László téri) kocsmában, vendéglő és bodegának kiválóan alkalmas üzemeltetésére hosszabb időre. Bővebb felvilágosítás a Polgári Takarékpénztár r.t. nagyváradi cégnél nyerhető.

Ór
akással és jó fizetéssel lehetnek a Fekete sas-észenyártársaságnál. Jelentkezni csak délután 3-5 óra között a részvénytársaság irodájában, Saspassage 22. számú lépcső, 1. emelet.

Eladó szőlőoltványok

1 és 2 évesek
amerikai és hazai vesszők

Arjegyzéket küld és telepítéseket vállal:
Molnár Mihály
Abaujszántó.

Itt az idő!

Még nem készt el, his hat darab használt hanglemezzel rendelkezik, úgy még mindig becserélheti azokat a most megjelent legújabb kacagató tréfás

„UJVÁRI TELEFONÁL”

című kétoldalu hanglemezzel. Nagysztrüen sikerült mulatságos telefonjelenet! Kizárólagos joggal

W A G N E R

HANGSZER-ÁRUHÁZNÁL

a világhírű „Favorite” hanglemezzgyár főraktára

Budapest, József-körút 15. Fiók: IX., Ráday-utca 18.
Beszélőgépek 1500 koronáig. — Árjegyzék ingyen.

Mocsáry Sándor

törv. bej. cég.

Villany-, gáz- és vízvezetékszerelő, bronzműves, bádigos, lakatos, műszerész és galvanizáló. Irógép-, kerékpár-, grammofoonjavító és nikkelező.

Iroda és raktár:
Zöldfa-utca 8. Telefon 1404.

Ipartelep:
Szent János-u. 22. Telefon 532

Kávéház átvétel.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy a

Városi kávéházat

átvettem s azt szakszerűen s vendégeim igényeinek megfelelően fogom tovább vezetni. A kávéházamban szolid árak mellett pontos és figyelmes kiszolgálás lesz vezérelve.

Minden este kitűnő színházi vacsorát szolgállok fel.

Szíves pártfogást kérve, vagyok kiváló tisztelettel

MAYER VILMOS.

Felső Kereskedelmi és Polgári iskolából kimaradt tanulókat magánvizsgára előkészít felelősséggel

a Középiskolai Előkészítő Donát-tanfolyam

Beöthy Ödön-utca 30. sz. Telefon 1000.

Új kereskedelmi tanfolyam

hölgyek részére (gyors- és gépírás, számtan, könyvvitel, helyes és szépírás) szeptember 15-től kezdve a DONÁT-féle tanfolyamban Beöthy Ödön-utca 30. Telefon 1000. Telefon 1000.

Márchichek Ferenc

államilag képesített szőlő-és borkezelő-kádármester.

Nagyvárad, Pál-u. 3. sz. (Olaszi-rész)

Elvállalok új és ócska hordók készítését és javítását. Borpince berendezést, borkezelést, borderítést és hibás borok preperálását. Szőlőtelepítéseknel, szőlőfajok megválasztásánál a talaj fizikai összetételére és fekvésére szerint felvilágosítással szolgállok.

VISZKETEGSÉGET, sömört, rüht

a leggyorsabban elmulasztja a dr. FLESCH-féle törvényesen védett

„Skaboform”-kenőcs.

Nincs szaga. Nem piszkít. Mindig eredeti pecsétes dr. Flesch-félét kérjünk. Próbátégely 4 K, nagy tégely 6 K, családi adag 15 korona.

Nagyvárad és vidéke részére főraktár:
„CSILLAG”-gyógyszertár
Hlatky Endre-utca (Zöldfa-u.)
Nagyváradon.

Kapható továbbá Hegedűs Rezső „Szent László” gyógyszertárában, Sebastyén Arthur „Diana” gyógyszertárában. Kain Eszter „Arany-sas” gyógyszertárában.